

Nærings- og Fiskeridepartementet
Att.: Næringsminister Monica Mæland

Dato 17.12.2014
Deres ref: bkm/nfd
Vår ref: drv/abelia

Abelias høringssvar om endringer i lov om Innovasjon Norge

Norge trenger en effektiv virkemiddelaktør for innovasjon som tar utgangspunkt i kundebehovene til gründere, næringsliv og innovasjonsmiljøene. Regjeringen begrunner behovet for endringer godt og Abelia støtter derfor hovedsakelig Regjeringens forslag til endringer i lov om Innovasjon Norge. Spesifikt støtter vi at staten bør eie 100 prosent, samt at bestemmelsen om at selskapet skal ha regionale styreverv oppheves. I oppfølgingen av lovendringen er det behov for tydeligere rolleavklaring mellom Innovasjon Norge og innovasjonsselskapene tilknyttet SIVA.

Behov for en ny eierstyringsmodell

For næringsliv, gründere og andre kunder av Innovasjon Norge er det viktig at selskapet er en profesjonell og effektiv utviklingspartner med tydelige mål og avklart rolle, samt transparens og korte saksbehandlingstider. Bakgrunnen for de foreslåtte endringene er en debatt om hvordan staten gjennom sine næringspolitiske virkemidler på en mest mulig effektiv måte kan bidra til fornyelse av etablert næringsliv og raskere utvikling av nytt kunnskapsbasert og innovativt næringsliv.

I forbindelse med stortingsmelding *Meld. St. 22 (2011-2012) Verktøy for vekst – om Innovasjon Norge og SIVA SF* ble Innovasjon Norges formål, hovedmål og delmål tydeliggjorte. Dessverre ble eierstyringsmodellen gjennom både eierdepartement og de 19 fylkeskommunene altfor omfattende, uklar og kostbar når det gjelder tids- og ressursbruk i fylkeskommuner, Innovasjon Norge og eierdepartement. Det slås fast at økningen fra 1 til 20 eiere har ført til økt ressursbruk for å koordinere en kompleks eierstruktur og eierforvaltning med de krav som følger med 20 politiske beslutningsorgan. Samlet sett har dette vært lite hensiktsmessig for et selskap som selv bør kunne avgjøre hvordan tildelte oppdrag skal organiseres og utføres for å yte best mulige tjenester til kundene. Videre har dagens eierstyringsmodell på en uhensiktsmessig måte hindret Innovasjon Norge i å selv vurdere og bestemme kontorstruktur. I tillegg har det lagt føringer på selskapets interne beslutnings- og fullmaktstruktur og påvirket både lokal ressursbruk og kundefokus kontra eierfokus.

Statlig eierskap vil frigjøre ressurser og effektivisere driften

I høringsnotatet foreslås det derfor å øke styrets handlingsrom når det gjelder innretningen av virksomheten. Samtidig legges det opp til at selskapet i større grad blir ansvarlig for egne forpliktelser. Vi mener at dette vil fungere best hvis staten også eier 100 prosent av Innovasjon Norge, slik som foreslått i alternativ 3. Foruten at det vil frigjøre minst 10 årsverk som fylkeskommunene i dag bruker til eieroppfølging av Innovasjon Norges måloppfyllelse, så vil det tilsvarende frigjøres ressurser i Innovasjon Norge og departementet.

Regionale styrer i Innovasjon Norge ikke avgjørende for å oppnå regionale mål

Videre støtter vi at bestemmelsen om at selskapet skal ha regionale styrer oppheves. Det gir ikke mening at Innovasjon Norges 15 regionkontorer skal betjene like mange regionale styrer bestående av 120 styremedlemmer. I høringsnotatet argumenteres det godt for at selve målsetningene med delt eierskap, det vil si lokal forankring hos brukerne og medbestemmelse, hovedsakelig nås gjennom tiltak og prosesser som ligger utenfor eieroppfølgingen og de regionale styrene. Dette gjelder de regionale partnerskapene, samt oppfølgingen av de konkrete oppdragene fylkeskommunene gir Innovasjon Norge. Det er viktig at Innovasjon Norge beholder lokal kjernekompetanse på de sentrale tjenestene, samtidig som det fremstår som både ønskelig og mulig at enkelte mindre sentrale tjenester og virkemidler kan administreres av mindre team som ikke må være representert på hvert enkelt kontor. Kombinert med økt digitalisering av tjenesteporteføljen vil det dessuten representere en forbedring og forenkling for brukerne.

Innovasjonsselskapene - effektiv infrastruktur som leverer på regionale mål

Innovasjonsselskapene tilknyttet SIVA er betydelig mindre og regionalt forankrede organisasjoner som fungerer som effektive og byråkratiske arenaer for å fremme nyskaping. De fleste innovasjonsselskapene og TTOene er medlemmer i Foreningen for innovasjonsselskaper i Norge (FIN), et bransjeforum i Abelia. I evalueringer av SIVA er det påpekt at innovasjonsselskapene er underfinansierte¹, i betydning av deres rolle som regional innovasjonsinfrastruktur.

I høringsnotatet presiseres det at infrastrukturoppdrag primært skal gå til SIVA, som sammen med de fleste fylkene og større lokale bedrifter er deleiere i lokale innovasjonsselskaper. Det sies videre at Innovasjon Norge skal fremme selskapets formål gjennom nettverkstiltak, og at virkemiddelporteføljen skal justeres i tråd med rolledelingen med SIVA, som skal stå for infrastrukturdelen. Det forklares ikke nærmere i hvilken grad dette innebærer noen konkrete endringer, men vi tillater oss å peke på at det er en viktigere oppgave for fylkeskommuner å bruke større ressurser på regional næringsutvikling gjennom lokale innovasjonsselskaper, enn å detaljstyre Innovasjon Norge på nasjonalt nivå. En mer ryddig rollefordeling, hvor SIVA står for innovasjonsinfrastrukturen og Innovasjon Norge for nettverkstiltak, kan skape bedre næringsutviklingsmuligheter for offensive fylkeskommuner. De senere årene har Innovasjon Norge brukt stadig større ressurser på direkte bedriftsrådgivning og etablert flere programmer rettet mot bedrifter som i noen tilfeller tangerer oppgavene til både innovasjonsselskaper og TTOer gjennom henholdsvis inkubasjonsprogrammet og FORNY2020. Det bidrar til uheldig overlapping, utydelighet og er lite ressurseffektivt for et virkemiddelapparat som må vurderes i et helhetlig perspektiv.

Vi mener at fylkeskommunenes frigjorte ressurser bør brukes på å finansiere innovasjonsselskaperes operative arbeid for å få frem flere vekstbedrifter, noe som er viktig både lokalt og nasjonalt. Det kan gjøres ved at fylkeskommunene lokalt minst matcher SIVAs finansiering av inkubasjon. Ideelt bør de trappe opp sin andel, noe som vil resultere i flere vekstbedrifter, ny kunnskapsbasert næringsutvikling og økte lokale skatteinntekter.

Med hilsen

Abelia

Håkon Haugli, administrerende direktør

Daniel Ras-Vidal,
innovasjonspolitisk seniorrådgiver

¹ "Innovasjonsselskap: infrastruktur eller næringsvirksomhet" Nordlandsforskning, 2011